

Cuprins¹⁾

CODUL PENAL (LEGEA NR. 286/2009)	5
<i>Index</i>	161
CODUL DE PROCEDURĂ PENALĂ (LEGEA NR. 135/2010)	172
<i>Index</i>	445

¹⁾ Actele normative cuprinse în prezenta culegere au fost actualizate la data de 20 ianuarie 2020.

Titlul V Minoritatea

Capitolul I

Regimul răspunderii penale a minorului

Art. 113. Limitele răspunderii penale. (1) Minorul care nu a împlinit vârsta de 14 ani nu răspunde penal.

(2) Minorul care are vârsta între 14 și 16 ani răspunde penal numai dacă se dovedește că a săvârșit fapta cu discernământ.

(3) Minorul care a împlinit vârsta de 16 ani răspunde penal potrivit legii.

● **VECHIUL CP: art. 99.**

● **DISPOZIȚII CONEXE. NCC (Noul Cod civil): „Art. 38. (2) Persoana devine majoră la împlinirea vârstei de 18 ani”.**

Art. 114. Consecințele răspunderii penale. (1) Față de minorul care, la data săvârșirii infracțiunii, avea vârsta cuprinsă între 14 și 18 ani se ia o măsură educativă neprivativă de libertate.

(2) Față de minorul prevăzut în alin. (1) se poate lua o măsură educativă privativă de libertate în următoarele cazuri:

a) dacă a mai săvârșit o infracțiune, pentru care i s-a aplicat o măsură educativă ce a fost executată ori a cărei executare a început înainte de comiterea infracțiunii pentru care este judecat;

b) atunci când pedeapsa prevăzută de lege pentru infracțiunea săvârșită este închisoarea de 7 ani sau mai mare ori detențiunea pe viață.

● **VECHIUL CP: art. 100, 109 alin. (1)-(2).**

● **RIL. Dec. ICCJ (Complet RIL) nr. 5/2016 (M. Of. nr. 493 din 1 iulie 2016): „În interpr. și aplic. unitară a art. 7 alin. (1) L. nr. 76/2008 priv. organiz. și funcț. Sistemului Național de Date Genetice Judiciare (...): În cazul inculpaților minori sancționați prin aplicarea unor măsuri educative cf. NCP, instanța de judecată nu poate dispune prelevarea probelor biologice pentru obținerea și stocarea în Sistemul Național de Date Genetice Judiciare a profilului genetic”.**

● **DISPOZIȚII CONEXE. L. nr. 272/2004 priv. protecția și promovarea drepturilor copilului, rep. (M. Of. nr. 159 din 5 martie 2014; cu modif. ult.): „Cap. V. Protecția copilului care a săvârșit o faptă penală și nu răspunde penal. Art. 84. (1) Pentru copilul care a săvârșit o faptă prevăzută de legea penală și care nu răspunde penal, la propunerea direcției generale de asistență socială și protecția copilului în a cărei unitate administrativ-teritorială se află copilul, se va lua una dintre măsurile prevăzute la art. 59 lit. a) și c) [a] plasamentul; (...) c) supravegherea specializată]. (2) În dispunerea uneia dintre măsurile prevăzute la art. 59 lit. a) și c), comisia pentru protecția copilului, atunci când există acordul părinților sau al altui reprezentant legal al copilului, ori, după caz, instanța judecătorească, atunci când acest acord lipsește, va ține seama de: a) condițiile care au favorizat săvârșirea faptei; b) gradul de pericol social al faptei; c) mediul în care a crescut și a trăit copilul; d) riscul săvârșirii din nou de către copil a unei fapte prevăzute de legea penală; e) orice alte elemente de natură a caracteriza situația copilului. (3) Părinții copilului care săvârșeste fapte penale și nu răspunde penal au obligația de a participa la ședințele de consiliere efectuate de către direcția generală de asistență socială și protecția copilului, în baza unui program personalizat de consiliere psihologică. Art. 85. (1) Măsura supravegherii specializate constă în menținerea copilului în familia sa, sub condiția respectării de către acesta a unor obligații, cum ar fi: a) frecventarea cursurilor școlare; b) utilizarea unor servicii de îngrijire de zi; c) urmarea unor tratamente medicale, consiliere sau psihoterapie; d) interzicerea de a frecventa anumite locuri sau de a avea legături cu anumite persoane. (2) În cazul în care menținerea în familie nu este posibilă sau atunci**

când copilul nu își îndeplinește obligațiile stabilite prin măsura supravegherii specializate, comisia pentru protecția copilului ori, după caz, instanța judecătorească, după distincțiile prevăzute la art. 84 alin. (2), poate dispune plasamentul acestuia în familia extinsă ori în cea substitutivă, precum și îndeplinirea de către copil a obligațiilor prevăzute la alin. (1). **Art. 86.** În cazul în care fapta prevăzută de legea penală, săvârșită de copilul care nu răspunde penal, prezintă un grad ridicat de pericol social, precum și în cazul în care copilul pentru care s-au stabilit măsurile prevăzute la art. 85 săvârșește în continuare fapte penale, comisia pentru protecția copilului sau, după caz, instanța judecătorească dispune, pe perioadă determinată, plasamentul copilului într-un serviciu de tip rezidențial specializat. **Art. 87.** Este interzis să se dea publicității orice date referitoare la săvârșirea de fapte penale de către copilul care nu răspunde penal, inclusiv date privitoare la persoana acestuia. **Art. 88.** (1) Pe toată durata aplicării măsurilor destinate copilului care săvârșește fapte penale și nu răspunde penal, vor fi asigurate servicii specializate, pentru a-i asista pe copii în procesul de reintegrare în societate. (2) Tipurile de servicii specializate prevăzute la alin. (1), precum și standardele referitoare la modalitatea de asigurare a acestor servicii se aprobă prin H.G. (3) Copilul care a săvârșit o faptă prevăzută de legea penală și care nu răspunde penal va fi însoțit și asistat de către un psiholog sau asistentul social, desemnat de direcția generală de asistență socială și protecția copilului în orice etapă a cercetării penale”.

Art. 115. Măsurile educative. (1) Măsurile educative sunt neprivative de libertate sau privative de libertate.

1. Măsurile educative neprivative de libertate sunt:

- a) stagiul de formare civică;
- b) supravegherea;
- c) consemnarea la sfârșit de săptămână;
- d) asistarea zilnică.

2. Măsurile educative privative de libertate sunt:

- a) internarea într-un centru educativ;
- b) internarea într-un centru de detenție.

(2) Alegerea măsurii educative care urmează să fie luată față de minor se face, în condițiile art. 114, potrivit criteriilor prevăzute în art. 74.

• VECHIUL CP: art. 101.

Art. 116. Referatul de evaluare. (1) În vederea efectuării evaluării minorului, potrivit criteriilor prevăzute în art. 74, instanța va solicita serviciului de probațiune întocmirea unui referat care va cuprinde și propuneri motivate referitoare la natura și durata programelor de reintegrare socială pe care minorul ar trebui să le urmeze, precum și la alte obligații ce pot fi impuse acestuia de către instanță.

(2) Referatul de evaluare privind respectarea condițiilor de executare a măsurii educative sau a obligațiilor impuse se întocmește de către serviciul de probațiune în toate cazurile în care instanța dispune asupra măsurii educative ori asupra modificării sau încetării executării obligațiilor impuse, cu excepția situației prevăzute la art. 126, când acesta va fi întocmit de către centrul educativ ori de detenție.

Capitolul II

Regimul măsurilor educative neprivative de libertate

Art. 117. Stagiul de formare civică. (1) Măsura educativă a stagiului de formare civică constă în obligația minorului de a participa la un program cu o durată de cel mult patru luni, pentru a-l ajuta să înțeleagă consecințele legale și sociale la care se expune în cazul săvârșirii de infracțiuni și pentru a-l responsabiliza cu privire la comportamentul său viitor.

(2) Organizarea, asigurarea participării și supravegherea minorului, pe durata cursului de formare civică, se fac sub coordonarea serviciului de probațiune, fără a afecta programul școlar sau profesional al minorului.

Art. 118. Supravegherea. Măsura educativă a supravegherii constă în controlarea și îndrumarea minorului în cadrul programului său zilnic, pe o durată cuprinsă între două și 6 luni, sub coordonarea serviciului de probațiune, pentru a asigura participarea la cursuri școlare sau de formare profesională și prevenirea desfășurării unor activități sau intrarea în legătură cu anumite persoane care ar putea afecta procesul de îndreptare a acestuia.

• **VECHIUL CP: art. 103.**

Art. 119. Consemnarea la sfârșit de săptămână. (1) Măsura educativă a consemnării la sfârșit de săptămână constă în obligația minorului de a nu părăsi locuința în zilele de sâmbătă și duminică, pe o durată cuprinsă între 4 și 12 săptămâni, afară de cazul în care, în această perioadă, are obligația de a participa la anumite programe ori de a desfășura anumite activități impuse de instanță.

(2) Supravegherea se face sub coordonarea serviciului de probațiune.

• **LPA. Art. 20.** *Pedeapsa amenzii executabilă, aplicată pentru infracțiuni comise în timpul minorității în baza CP 1969 și neexecutată în tot sau în parte până la intrarea în vigoare a NCP, se înlocuiește cu măsura educativă a consemnării la sfârșit de săptămână, ținând seama și de partea care a fost executată din amendă.* **Art. 22.** (1) *Măsura suspendării executării pedepselor aplicate în baza CP 1969 pentru infracțiuni comise în timpul minorității se menține și după intrarea în vigoare a NCP.* (2) *În cazul în care suspendarea executării unei pedepse cu închisoarea prevăzute la alin. (1) se revocă din alte cauze decât comiterea unei noi infracțiuni, pedeapsa închisorii se înlocuiește cu măsura educativă a internării într-un centru educativ pe o perioadă egală cu durata pedepsei suspendate, dar nu mai mult de 3 ani.* (3) *În situația prevăzută la alin. (2), pedeapsa amenzii a cărei executare a fost suspendată se înlocuiește cu măsura educativă a consemnării la sfârșit de săptămână pe o durată de 6 săptămâni.* (4) *Dacă în termenul de încercare al suspendării executării unei pedepse pentru infracțiuni comise în timpul minorității condamnatul a săvârșit din nou o infracțiune, instanța revocă suspendarea și înlocuiește pedeapsa potrivit alin. (2) sau (3), după care: a) dacă noua infracțiune a fost comisă în timpul minorității, se stabilește și pentru aceasta o măsură educativă, iar apoi se aplică măsura educativă cea mai grea; b) dacă noua infracțiune a fost comisă după majorat, se aplică o sancțiune rezultantă stabilită potrivit art. 129 alin. (2) NCP.*

HP. Dec. ICCJ (Complet DCD/P) nr. 4/2014 (M. Of. nr. 434 din 13 iunie 2014): „Prev. art. 22 alin. (4) lit. b) LPA ref. art. 129 alin. (2) lit. b) NCP nu sunt aplicabile faptelor definitive judecate la data de 1 feb. 2014”.

Art. 120. Asistarea zilnică. (1) Măsura educativă a asistării zilnice constă în obligația minorului de a respecta un program stabilit de serviciul de probațiune, care conține orarul și condițiile de desfășurare a activităților, precum și interdicțiile impuse minorului.

(2) Măsura educativă a asistării zilnice se ia pe o durată cuprinsă între 3 și 6 luni, iar supravegherea se face sub coordonarea serviciului de probațiune.

Art. 121. Obligații ce pot fi impuse minorului. (1) Pe durata executării măsurilor educative neprivative de libertate, instanța poate impune minorului una sau mai multe dintre următoarele obligații:

a) să urmeze un curs de pregătire școlară sau formare profesională;

b) să nu depășească, fără acordul serviciului de probațiune, limita teritorială stabilită de instanță;

c) să nu se afle în anumite locuri sau la anumite manifestări sportive, culturale ori la alte adunări publice, stabilite de instanță;

d) să nu se apropie și să nu comunice cu victima sau cu membri de familie ai acesteia, cu participanții la săvârșirea infracțiunii ori cu alte persoane stabilite de instanță;

e) să se prezinte la serviciul de probațiune la datele fixate de acesta;

f) să se supună măsurilor de control, tratament sau îngrijire medicală.

(2) Când stabilește obligația prevăzută în alin. (1) lit. d), instanța individualizează, în concret, conținutul acestei obligații, ținând seama de împrejurările cauzei.

(3) Supravegherea executării obligațiilor impuse de instanță se face sub coordonarea serviciului de probațiune.

(4) Pe durata executării măsurii educative neprivative de libertate, serviciul de probațiune are obligația să sesizeze instanța, dacă:

a) au intervenit motive care justifică fie modificarea obligațiilor impuse de instanță, fie încetarea executării unora dintre acestea;

b) persoana supravegheată nu respectă condițiile de executare a măsurii educative sau nu execută, în condițiile stabilite, obligațiile ce îi revin.

• VECHIUL CP: *art. 103 alin. (3)*.

Art. 122. Modificarea sau încetarea obligațiilor. (1) Dacă, pe parcursul supravegherii, au intervenit motive care justifică fie impunerea unor noi obligații, fie sporirea sau diminuarea condițiilor de executare a celor existente, instanța dispune modificarea obligațiilor în mod corespunzător, pentru a asigura persoanei supravegheate șanse mai mari de îndreptare.

(2) Instanța dispune încetarea executării unora dintre obligațiile pe care le-a impus, când apreciază că menținerea acestora nu mai este necesară.

Art. 123. Prelungirea sau înlocuirea măsurilor educative neprivative de libertate. (1) Dacă minorul nu respectă, cu rea-credință, condițiile de executare a măsurii educative sau a obligațiilor impuse, instanța dispune:

a) prelungirea măsurii educative, fără a putea depăși maximul prevăzut de lege pentru aceasta;

b) înlocuirea măsurii luate cu o altă măsură educativă neprivativă de libertate mai severă;

c) înlocuirea măsurii luate cu internarea într-un centru educativ, în cazul în care, inițial, s-a luat măsura educativă neprivativă de libertate cea mai severă, pe durata sa maximă.

(2) În cazurile prevăzute în alin. (1) lit. a) și lit. b), dacă nici de această dată nu sunt respectate condițiile de executare a măsurii educative sau a obligațiilor impuse, instanța înlocuiește măsura educativă neprivativă de libertate cu măsura internării într-un centru educativ.

(3) Dacă minorul aflat în executarea unei măsuri educative neprivative de libertate săvârșește o nouă infracțiune sau este judecat pentru o infracțiune concurrentă săvârșită anterior, instanța dispune:

a) prelungirea măsurii educative luate inițial, fără a putea depăși maximul prevăzut de lege pentru aceasta;